

V boji za barok a rokoko. Stejnojmenný článek J. Neuwirthův v Mitteilungen der Z.-K. f. k. Denkmale 1906 No 3/4 brojí proti neodůvodněnému vylučování barokních a rokokových oltářů z kostelů purismem kleru a stavitelů, který přivedl do církevních staveb ztrnulou pustotu. Co zbožná mysl předků založila, co vysoce nadaní umělci vymysleli jako nejdůstojnější formu vyjadřující úmysl zakladatelův, to se nyní odmítá se stanoviska slohové pravověrnosti jako protislohové, všední, necírkevní. Gotika nemůže se dnes pokládati za výhradně církevní sloh. »Když vyjadřovací schopnost gotiky zploštěla a odumřela, církev používala nepo-

Krása našeho domova.

zorovaně forem renaissance, baroku a rokoka... Církev nikdy nepropagovala jeden sloh jako speciálně církevní.« Tato snášelivost vůči pravému umění pomohla právě církevnímu umění k velikosti. Nyní pro dosažení slohové čistoty obětují se často tyto staré umělecké hodnoty a zaměňují za tučtové zboží neživoucího již umění. A přece »barokní oltář a barokní kazatelna jsou na mnohých místech nejvýznačnějšími památkami církve triumfující; již proto zasluhují ochrany místního duchovenstva«. S ničením renaissanční, barokní a rokokové výzdoby našich kostelů ztrácejí se však často četné umělecké výtvořiny; jich odstraněním s místa neposlouží se ani církvi ani státu, i když tomu či onomu se zdá, že gotickému chrámu nejsou na ozdobu. »Jest toho v nejvyšším stupni litovati, že sčástečně kruhy obětují s lehkým srdcem znešvaření, co kdysi pokládáno bylo za důstojno nejvyššího církevního účele.« Námitka, že kostely nejsou musea, padá sama sebou, poněvadž zájem o další trvání živého užívání na místě určení ukládá až do jistých mezí, brání se jen už museálnímu užití památek. Je vždy povážlivě oltáře, jež mají správné umístění jen v kostele, přenášeti do muzeí. — A tak mnohý případ přístří se často až v boj o oltář, jehož povolání strážcové kostela ne vždy chrání. Lze dle toho mluvit stále o tom, že barokní a rokokový oltář není trpěn; strážci památek vedou posud boj o nepochybně vydržené právo existence této kategorie umění. elr.

Ze schůzí klubu.

Domácí radě, jež sešla se dne 11. června 1906, ohlášen přípis místodržitelství, jimž změnu stanov spolkových, usnesenou na valné hromadě a ohlášenou, místodržitelství nepovoluje vzhledem ku § 7., podle něhož by každý člen měl právo sčástečně se schůzí domácí rady. Místodržitelství nepokládá způsob tento za přípustný, poněvadž by tím zmizel rozdíl mezi schůzemi správy spolkové a shromážděními spolku. Podle toho jest domácí radě zatím se řídití stanovami posud platnými a o změně § 7. rozhodne nejbližší valná hromada.

Malíř Viktor Stretti ohlašuje, že vzdává se členství v jury fotografické sou-
těže pro odjezd svůj do Londýna. Místo něho požádán bude malíř Ad. Kašpar.

O valné hromadě Svazu okrašl. spolků v Nēm. Brodě, konané dne 2.—4. června, podána zpráva Il. mpř. Emlerem, jenž se ho sčástečně. Týž referuje o mimořádné valné hromadě Společnosti přátel starožitností českých dne 23. května konané, jejímž programem byla volba měst. stavebního archiváře Jana Heraina prvním čestným členem Společnosti na oslavu jeho desítiletého starostenství v ní. Velezasloužilému badateli o dějinách města Prahy a pilnému, neúnavnému sběrateli nových namnoze základních zpráv pro uměleckou historii Prahy a Čech, blahopřál jménem klubu krátkou promluvou Il. místopředseda a po ukončení obvyklostí přednášel o thematě »Praha z konce rokoka«.

Na místě pana koncipisty Karla Domorázka, jenž vzdal se funkce delegáta v Osvětovém Svazu, vyslán za klub p. arch. Boh. Hübschmann.

Vzdán dík všem pánům, kteří, chystající pavillon »Tisíc a jedna motýka« na Věšstudentské slavnosti, intencím klubu, nedostavše z něho určitě direktivy, hleděli přispěti.

Moravsko-slezské revui povolena výměna časopisu.

Městské radě pražské vzdán bude dík za zakrytí podezdívky letenské stráně popinavými rostlinami.

Denní listy budou upozorněny na závážku v dolejší Jelením příkopě, k vůli níž vysekáním rostlinstva krásný pohled do Jeleního příkopu při ohebu silnice Chotkovy nepříznivě pozměněn.

Zalesňovacímu a okrašlovacímu spolku pro Prahu a okolí dopsáno, aby se postaral o zachování zbytku stinné zahrady u býv. svatováclavské lázně (v. číslo minulé) a stromů před obecní knihovnou v Platněřské ulici, i o aleji na uličním pozemku v Bubenči.

Soukromý přepis, zasláný se stížností na veliké množství prodejních budek blíže Olšanských hřbitovů, jichž prodavačstvo svým provoláváním ruší žádoucí klidný ráz místa, postoupen nově se zakládajícímu okrašlovacímu spolku vnohradskému.

Sděleno, že nově započaté upravovací práce v sousedství pavillonu v býv. botanické zahradě smíchovské nevyhovují někdejšímu přání klubu a usneseno podniknouti, přes všechny kroky, jež klub v tom již vykonal, ještě pokus nápravy a učinití ohlášení centrální komisi.

Za nové členy přijati pp.: J. St. Lad. Neumann a konc. prakt. Jos. Novák.

Dne 18. června konala se schůze d. r. »u zlaté studně« na Malé Straně. Porokovala o faktu, že v minulých právě dnech odevzdány klíče ke Strakovu paláci, takže by formálně již nic nestálo v cestě jeho rozboření, jemuž se klub tak

Barokní dům v Podskalské třídě v Praze.

Fot. p. Ing. C. Boř. Fink v Holešovicích.

dlouho a tak houževnatě opíral. Usneseny ještě některé poslední intervence. Po několika otázkách rázu interního uloženo, aby portál domu »u pštrosa« v Kaprově ulici byl odfotografován, neboť také jemu hrozí zboření.

Schůze dne 25. června taktéž »u zlaté studně« zabývala se opět otázkou zmizelých chrliců na hvězdárně pražské.

Nově oživlému projektu elektrické dráhy Nerudovou ulicí postaví se ve chvíli vhodné domácí rada co nejrázněji na odpor, neboť stavba tato ohrožuje nejen památky pražské, ale i bezpečnost obyvatelstva.

Sděleno, že hrozivému projektu nábřeží okolo staroměstské mostecké věže a dále pod klášterem křižovníků má vyvstati »důstojný« protějšek přenáhleně vysokými nábřežními stavbami na břehu malostranském, a usneseno vývin i tohoto nebezpečného projektu bedlivě sčeziti.

Nejinak bude nutno učiniti kroky na uhájení existence Petržilkovské vodárny na Smíchově, jež je již od 16. stol. v majetku obce pražské a nyní jest ohrožena navigačními pracemi, přes svoji historickou cenu a svůj význam estetický jako

protějšek vodárny novoměstské, s níž tvoří velmi malebnou monumentální dekoraci pořádkovému vstupu do Prahy. Na obranu vodárny zakročeno bude u místodržitelství.

Poradě domácí rady, jež se sešla dne 3. července, předložen dopis smíchovské obce, v němž žádá klub za vyslání znalce ku prohlédnutí stropů pavilonu v býv. botanické zahradě smíchovské. Přání tomu vyhověno požádáním p. prof. Kouly.

Učinné sdělení o osudu našich protestů, podaných proti zamýšlené formě stavby podskalského nábřeží, jež mají být všechny zamítnuty. Také Soupisná komise žádá za předložení plánů na úpravu Podskalí a chce položit své votum na ochranu pohledu na stráň Vyšehradskou. Usneseno podati rozklad radě m. v zájmu zachování pohledů na Emauzskou skupinu a na Vyšehrad, také vzhledem k tomu, že i p. ob. starší Hodek v komisi přimlouval se, aby úprava Podskalí řešena byla pohledově i výškově.

Rozhodnuto ohraditi se veřejným projevem proti ničení starých, původních portálů domovních takovým způsobem, jako se stalo firmou Wolf & Schlein v Ryfířské ulici přes to, že magistrátem nebylo dáno svolení.

Ohláшено, že jury pro posouzení fotografické soutěže na nejlepší pohled ze »Staré Prahy« sejde se dne 4. července. Sestává z pp.: prof. J. Kouly, malíře Ad. Kašpara a účetního Frant. Dvořáka, předs. klubu čes. fotogr. amatérů. Veškeré snímky k soutěži došlé mají být po tři dny veřejně vystaveny.

Svaz č. spolků okrašlovacích oznámil delegáty do výboru připravujícího sjezd na ochranu českých památek. Jsou jimi pp.: prof. Dr. J. U. Jarník, uč. Br. Jedlička-Brodský, arch. O. Novotný a sl. L. Jakubičkova. — Podle došlých svolení k návštěvám zámku v Nelahozevsi a zámeckého parku ve Veltrusích určen klubovní výlet v místa ta na 8. čce.

Ve schůzi dne 9. čce podána zpráva o výsledku soutěže fotografické (podrobné zprávy o tom byly v denních listech a netřeba jich opakovati) a ustanoven způsob, jakým snímky cenou nepoctěné mají být vráceny. Mimo práce vyznamenané, jež staly se tím majetkem klubu, došla i celá řada snímků situačně velmi pozoruhodných, o jichž přenechání archivu klubovnímu podle výběru zvláště učinného má být vyjednáváno. Cenou poctěné snímky budou uveřejněny ve »Zlaté Praze«.

Podána zpráva o průběhu a příznivém výsledku výletu ze dne 8. čce. V Nelahozevsi vykládal místo zaneprázdněného p. Zd. Wirtha p. J. Emler, ve Veltrusích p. Wendisch, učitel.

Některými vnitřními záležitostmi správními program schůze vyčerpán.

O německých uměleckých soupisech (Deutsche Kunsttopographie I.) přínášejí Kunstgeschichtliche Anzeigen (Innsbruck, Wagner) 1906 č. 2. velmi podrobnou úvahu prof. Dra Maxe Dvořáka, opírající se o širokou znalost látky. Autor postrádá v topografických přesných údajů o době vzniku, umělci i všeobecném a teritoriálním významu uměleckých děl, o nichž bývá řeč, o skupinách, k nimž mohly by se sjednotiti. Poněvadž umělecká díla u nás i v 17. a 18. století většinou nemají tradice, Dvořák považuje za nejdůležitější úlohu soupisů, aby byly srovnáním a archivním badáním podle možnosti pro určité místní obvody náhradou této tradice.

Slatěnická restaurace. Revue moravsko-slezská, která si pilně všímá všech otázek, jež stýkají se s uměním soudobým i s osudy starého, informuje vždy aspoň přehlednými záznamy o událostech a zjevech jak v Čechách tak i na Moravě a ve Slezsku, oborů těchto se dotýkajících. V čísle 3. a sled. r. II. upozorňuje na chystanou restauraci barokního kostela ve Velkých Slatěnicích u Prostějova, zajímavého a malebného. Hlavně běží o freskové malby J. Pilzovy na klenbě. Referent o věci vyslovuje obavu, že tu přichází na Moravu to, čeho Morava zůstala dosud proti království ušetřena: restaurace, identická s pojmem »kazitelství«. Renovace zadána »uměleckému závodu« (»Kirchenmaler und Vergolder«) a konsistoř vyžaduje, »aby restaurující umělec se staral i o pozlácování a ručil za ně«. Referent proto důvodně obává se výsledků restaurace, bude-li provedena bez nadšení pravého umělce. — Nám se zdá vskutku, že by moderní produkující výrobné umění kostelní mělo zůstatí naprosto odděleno od restaurátorských prací na malbách starých chrámů. Tam patří jen jerní, cituplní a zkušení lékaři. — Výtká ovšem bodla na instančních křeslech... Polemika, která vznikla, nedovedla však popřítí správnost pochyb Revue moravsko-slezské, která v čísle 7. uza-

vřela diskussi také svým protestem proti tomu, aby naše intelligence měla neváznost a zášť k památce, je-li náhodou kostelem. Vede to k důsledku, že pak, není-li zájmu, mohou se prováděti restaurace, jak se komu líbí a po případě památky zboriti. Potěšitelné je, že zpráva Revue vyvolala aspoň ohlášení o chystané renovaci centrální komisi, jež usnesla se na konservaci všeho, co lze a navrhla kvalifikovanou osobu restaurátora. elr.

Obraz portálu »Pštrosů« v minulém čísle tohoto časopisu zařazený reprodukován byl dle originálu známého malíře »Staré Prahy« p. J. Kohnůpka.

Z fotografického archivu klubu. Komise fotografická, nedávno v klubu zřízená, měla hned ve své první schůzi šestí, obohatí sbírku fotografií ze Staré Prahy, v klubu založenou, o řadu pozoruhodných snímků. Uvěřejňujeme z nich: krásný dům »u kamenného sloupu« v Úvoze (160-IV.), jehož snímek s mnohými jinými spolkové kolekci věnoval p. Klem. Adamec v Praze, a zajímavý barokní dům z Podskalské třídy, jenž náleží jako jeho sousedé ku Praze nábrežím obětované. Snímek je z výběru, jimž klub obdaril p. IngC. Boř. Fink v Holešovicích.

Dům »u kamenného sloupu« v Úvoze v Praze č. 160-IV.

Fot. p. K. Adamec v Praze.